

Commentaria Ac Disputationes In Primam Partem Divi Thomae

Cvm Variis Indicibvs

De Deo Effectore, Creaturarvm Omnivm Tractatvs II. De Opere Sex Diervm, Ac Tertivs De Anima

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1622

XII. An statu innocentiae durante longo tempore homines in illo permanerent, & quomodo ad coelestem gloriam transferrentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93575](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93575)

An statu innocentie durante longo tempore homines in illo permanerent: & quomodo ad celestem gloriam transferrentur.

Primum omnium supponendum est, in statu innocentie, si duraret, hominum viam fuisse certum terminum habituram, sicut in angelis habuit: tum quia de ratione via est, vt per illam ad terminum perueniatur, ac subinde, vt non sit perpetua: tum etiam, quia non erant homines semper ambulaturi per fidem, tanquam semper addiscentes: & ad cognitionem claram veritatis nunquam peruenientes. Secundo supponendum est, illam viam non fuisse per mortem finiendam, quia mors in illo statu non fuisset, vt supra l. 3. c. 14. de fide ostensum est. Hinc ergo tertio concluditur, viam illam per translationem ad statum glorie fuisse terminandam. Et ita docent Augustinus & omnes Theologi in locis citandis.

Hinc igitur varia oriuntur dubia de hac translatione, quae mouere coepit Aug. l. 9. Gen. ad lit. c. 4. & occasione nobis tribuit, ea operosius inquirendi. Primum est, quam esset diuturna via hominum in illo statu, id est, quot annis viuerent homines in corpore animali: priusquam spiritali, vel gloriosum reciperent, & ad claram Dei visionem transferrentur. De quo dubio nihil inuenio ex professo scriptum. Benedictus tamen Pereyra, aliud agens lib. 5. in Gen. disp. de secunda excellentia status innocentie, q. 5. sic ait, *In illo statu longiore, triplex vitam degissent homines, quam nunc degimus, vixissent enim, (vt verisimile est) ad tria, vel quatuor annorum millia.* Hanc autem verisimilitudinem nulla auctoritate confirmat, sed hac sola coniectura, quod ante diluuium etiam in statu mortali, homines ferè per mille annos vivebant: ergo non interueniente peccato, per plura annorum millia vixissent.

Hec vero coniectura nullam mihi verisimilitudinem facit, quia in hoc statu naturae lapsa diuturnitas aut breuitas vitae, quamuis primario ab illius prouidentia pendeat, qui vnicuique terminos vitae constituit, qui praeferri non poterunt, Iob 14. nihilominus ex eiusdem prouidentia, iuxta vniuscuiusque complexionem, vitae modum, aliasque occurrentes causas breuior, vel prolixior est vitae perodus: & ita ante diluuii vita mortalis erat diuturnior, quia natura ipsa erat robustior: & fructus terrae meliores, & salubriores erant, & ob alias similes causas. At vero in statu innocentie duratio vitae non poterat ex hominis complexione, vel ex influxu causarum secundarum mensurari, quia quilibet homo tunc perpetuo viueret, si in innocentia perseueraret. Nam licet non omnes aequalis virtutis, vel eiusdem complexionis futuri essent: nihilominus ita fuerant à Deo causae dispositae, vt vnus immortalitatis perpetuae, possent vniuersi homines esse participes. Quapropter non potest certa vitae duratio ex inferioribus causis longa, aut brevis censeri, sed per solam diuinam legem, ac voluntatem praefinienda foret. Vnde cum de tali voluntate, nec reuelationem scriptam habeamus, nec etiam traditionem, quae per manus sanctorum Patrum ad nos peruenerint, nihil de ea re affirmare possumus, sed absolute nobis esse ignotum fateri debeamus. Atque ita ingenuè fatetur idem auctor l. 3. in Gen. disp. de ligno vitae, in fin. Et prior sententiam declarat de duratione, quae tunc ex parte cibi, & corporis vitae esse potuisset. At supra ostendi, illam non esse plurium annorum, sed cuiuscunque temporis sine termino, & ideo neque in illo sensu opinio locum habet.

Nihilominus tamen aliqua possumus cum probabili coniectura de illo tempore vitae affirmare. Primum est, omnes homines in illo statu peruen-

Suares de opere sex dierum.

turos fuisse ad aetatem adultam, in qua uti ratione, & liberè operari possent. Hoc videtur supponere D. Thomas, & omnes, qui de illo statu loquuntur. Nam D. Th. 1. p. q. 99. a. 2. ad 3. ait, omnes homines in illo statu perueniunt fuisse ad aetatem, in qua filios generarent, quod facere non possent, nisi in aetate adulta. Idemque sentiunt reliqui. Et Scot. in 2. d. 20. q. 2. dicit, omnes filios Adae in illo statu, priusquam in gratia confirmarentur, fuisse probandos, an saltem primam tentationem vincerent, Deoque obedirent: ergo supponit in omnibus rationis usum. Ratio autem est, quia naturalis conditio hominis hoc postulat: & quod nunc prematurae mortes accidunt infantibus, est quaedam poena peccati originalis, in illo statu non esset talis poena, & naturalis perfectio suo tempore non deesset. Vnde licet posset Deus sine interuentu mortis aliquos infantes transferre ad statum gloriae, subito eorum corpora, tam in quantitate, quam in qualitatibus gloriae perficiendo: non est tamen verisimile, id fuisse facturum, quia nec ipsi naturae, nec perfectioni illius status consentaneum est. Multo enim decentius esset, vt omnes prius per suam obedientiam probarentur, & per propria merita ad statum gloriae transferrentur. Solum potest ex ordine diuinae praedestinationis argumentum in contrarium sumi, si verum est, homines ex vi immutabilis propositi diuini assumendos esse ad eandem sedes gloriae in statu innocentie, quas nunc consequuntur. Sed iam diximus, hoc non esse necessarium, vt satis in capite praecedenti declaratum est.

Secundo dicendum est, oēs homines in statu innocentie permansuros fuisse in via usque ad statum consistendi, id est, usque ad perfectum proportionati corporis augmentum, quod vnusquisque sua naturali virtute consequi posset. Et primo quidem hoc fit verisimile ex ratione diuinae, ac generalis prouidentiae, quia in statu beatitudinis habituri essent oēs homines corpora perfectae magnitudinis, vnusquisque iuxta peculiarem virtutem, & indiuiduam capacitatem suam: ergo non transferrentur ad statum gloriae, donec propria actione, ac virtute naturali talia corpora sibi acquirerent. Probatum consecutio, quia id est magis consentaneum ordini diuinae prouidentiae: tum, vt quae naturali modo commode fieri possunt, ita fiant: tum etiam, vt creatura ad suae perfectionis statum, quantum commode potest, cooperetur. Secundo fit etiam hoc magis credibile ex augmento in omnibus animae perfectionibus, vt sunt scientia, prudentia, virtus, & praesertim gratia, ac meritum. Nam ordinariè non acquirunt homines perfectam scientiam, & prudentiam usque ad maturam aetatem, quae in illo statu incipere videtur: & per id tempus virtus maxime parari, & gratia cum meritis multum augeri posset: ergo saltem illud tempus fuisse necessarium, vel maxime conueniens, vt saltem per totum illo in statu innocentie hominum via duraret.

Tertio addimus, incertum esse, quanto tempore mansissent homines in via postquam ad terminum augmenti, seu statum consistendi peruenirent, verisimile tamen est, nec statim, nec post annorum millia, sed intra mediocrem durationem à Deo praefiniendam, transferendos fuisse. Prima pars huius assertionis sufficienter probata est ex dictis, quia haec temporis definitio ex solo Dei decreto penderet, sine fundamento speciali in causis secundis, vt declaratum est. De illo a. Dei decreto reuelationem non habemus. Secunda vero pars, quod non statim fieret translatio, per se videtur probabilis, quia tempus aliquod vitae concedi debuit in statu maxime perfecto secundum naturam ad perfectissima opera virtutis, ac meriti exercenda. Et hoc videtur significasse Aug. l. 9. Gen. ad lit. c. 6. dicens:

Assertio ratio.

5. Assertio.

Suares 12.

Suares 2.

6. Assertio tripartita.

Vnde constat pars prior.

Ostenditur secundum.

Bb

cens:

cens: Pauerunt homines, genitū filii, perfectāq; humani officij iustitia, hinc ad meliora transferri, non per mortē, sed per aliquam commutationem. Vbi illa tantū verba cōsidero, perfectāq; humani officij iustitia. Nam hoc officium, vt humano modo expleatur, tēpus aliq; requirit, & in virili, ac perfectā etate perfectius consummatur. Et inde suadetur tertia pars, nimirū, non fuisse futurum tempus illud multorum millium annorū, quia neq; ad perfectē obeundū viatoris officij, tanta mora erat necessaria, neq; in fauorem vel vtilitatē hominū cederet tāta celestis beatitudinis dilatio, cum carētia diuinā visionis, & liariūq; pfectionum, quā ad illam consequētur.

Obiicitur
tertia.

Obiectio
soluitur.

Dicitur fortasse illam viā diuturnitatē ad meritum, & gloriā augmentum potuisse conferre. Respondemus autem, hoc modo posse in infinitū procedi, quia post quamcūq; dilationem, & numerum annorum millium, poterunt augeri merita, si tempus viā augeatur: & in Angelis etiam differenda fuisset prēmij collatio, vt meritum acciperetur: necesse est ergo dicere, Deum definire durationem viā vnicuiq; personā vel naturā, quā & conditioni, & statui illius accommodata sit, & ad acquirendum viā terminum, ad quem talis creatura destinata est, sufficiat. Vnde quia intentio finis est prior, & quasi regula electionis mediorum, hoc etiam, modo nostro intelligendi, in Deo locum habet. Ideoq; iuxta gradum gloriā, ad quem vnumquemque prādestinatorum elegit, concedit etiam tempus ad illud merendum sufficiens: sed huius temporis plenitudo non annorum numero computatur, sed diuinā gratiā abundantia, cuius vberioris auxilijs sit, vt iust⁹ breuis consummatur expleat tempora multa. Atq; hoc modo Angeli breuissima mora ad excessum beatitudinis locum perueniunt. Idem ergo cum proportionē haberent homines in statu innocentie, intra mediocre temp⁹ gratiā pfecte: quantum vero illud fuisset, Deus scit.

Constat autem
de fine hu-
manarum
generationū
si status in-
nocentis dura-
ret.

Vnde colligimus, non minus esse incertum tempus viā in toto genere humano, id est, quādiu durarent hominum generationes à prima, vique ad vltimā, in statu innocentie, si duraret. Quamuis enim sit certum tempus viā totius humani generis non minus tunc, quam nunc in lapsa natura, habiturum fuisse terminum: quia numerus prādestinatorum in quolibet statu fuisset certus: ac definitus: ac subinde illo completo cessarent generationes: nihilominus ignotum nobis est, intra quot annos illi numerus compleretur. Nam si de statu præsenti hoc nescimus, quanto magis de illo à sensibus nostris magis remoto, id ignorabimus. Possimus autem versimiliter coniectare hoc tēpus viā totius humani generis non fuisse futurū diuturnius in statu innocentie, quam nunc futurum sit. Cur enim numerus prādestinatorum tardius, aut morosius impleteretur in hominibus innocentibus, quā in peccatoribus? Atq; hinc etiam coniecturam sumimus in vnoquoq; prādestinato fuisse complenda merita termino suā electionis ad aequata, durante statu innocentie, in tempore fortē breuiore, quam nunc pro aequali termino compleantur: quia perfectio illius status ad multiplicanda & perhicienda merita magis iuuaret: ergo non solum non esset tempus illud plurimum annorum millium, verum fortasse millenarium non attingeret, vel centenarium non excederet.

Potest vero secundo interrogari, an in illo statu tempus vig in omnibus hominibus esset aequale: sicut in omnibus Angelis aequalis fuit viā mora? Nunc enim, quia viā hominum morte finitur, & mors non eodem tempore etatis hominibus contingit, secundum communem naturā cursum quem in hoc Deus seruare voluit: viā etiam hominis in hoc statu aequalis non est. At vero in statu innocentie non posset esse inaequalis ex parte

hominum, vel causarum naturalium, vt dixi. Et ideo, neq; ex parte Dei credendum est, futuram fuisse inaequalem. Nam in hoc videntur homines in eo statu angelis, quoad rationis similitudinē, comparari. Vnde nō obstat quod non oēs homines tunc essent ad aequalem gloriā prādestinati, quia etiam Angeli non fuerunt aequalem gloriā consecuti, sed in eadem mora, quidam plus alijs meruerunt, de maiori gratia prāuerti sunt, quod etiam in hominibus fieri potuisset.

Sed quanquam fuerit possibile, & probabile fuisse, ita futurum fuisse, nihilominus dico, non esse certum, quia fieri potuit, vt, v.g. ex duobus hominibus ad aequalem gloriā prādestinatis, vnus remissior esset in merendo, quam alius, ex quo necessarii fieret, vt qui feruentius operaretur, breuiori tempore suam vitam finiret, quam alius: & ad hunc modum potest de ceteris cogitari. Vnde in hoc inuenitur differentia inter naturam angelicā, & humanā: tum quia Angelis data est gratia vniiformiter difformis secundum capacitatem naturalium, quod in hominibus non seruatur: nec in statu innocentie seruaretur. Est n. eadem ratio. Item oēs angeli subito operantur secundum totum suum conatum: & ideo omnes in eadem mora negotium suum expleuerunt: vniquisq; iuxta capacitatem suam. At vero homines cum maiori mutabilitate, & varietate operantur: & ideo quidam velocius, alij tardius iter peragunt, etiam in ordine ad aequalem terminum. Pendet ergo hæc res tota ex modo diuinā prādestinationis hominum: & ex varia gratiarum distributione q̄ tunc etiam Spiritus sanctus faceret: prout vellet. Et ideo incertum est, qualis esset distributio (vt sic dicam) durationis viā in etate perfecta: & an esset in aequalis, vel eadem in omnibus.

Vnde interrogari tertio potest, an omnes homines tunc essent simul transferendi ad statum gloriæ: vel per decessiones, & successiones: ita vt vnusquisque suo tempore impleto ad gloriam transferretur. In quo puncto Moyses Barcepha i. p. de parad. cap. 24. sentit, omnes simul fuisse transferendos. At vero August. suprà docet plane, hunc transitum hominum ab statu viā ad statum Patriæ, non simul sed successiue fuisse complendum. Quod sine dubio est longe veritissimum. Primo quia quidem, quia satis probabile est tempus viā in omnibus hominibus, vel saltem ordinarie fuisse futurum aequale: sed non inciperent omnes simul esse viatores, sed per successiones generationū, vt constaret: ergo neq; simul viam finirent, sed cum proportionali successione. Et præterea licet deus, viam non fuisse futuram aequalis durationis in omnibus: nihilominus non est credibile, omnes homines, qui per innumeras generationes successiue inciperent, simul in eodem statu fuisse permansuros in hoc inferiori mundo cum corporibus animalibus, cibo, & potu indigentibus, & consequenter etiam generationi vacantibus. Sic vix capere posset terra omnes homines simul in ea existentes: nam infinita (vt sic dicam) esset hominum multiplicatio. Et (vt supra dicebamus) sine causa detinerentur homines tanto tempore ab ingressu patriæ: vt, v.g. Adam à principio creationis, vsq; ad vltimam hominis generationem: quod plane incredibile est: & eadem ratio est cum proportionē de reliquis. Merito ergo August. tanquam certum statuit, homines non simul, sed per successiones fuisse ab statu viā transferendos.

Dubitat autem Augustinus, an essent immediate transferendi ad statum gloriæ in corpore, & animo, vel ad statum medium inter illum, quem habebant, & gloriosum. Et rem dubiam relinquere videtur. Nam, quod transferri potuerint immēdiatē ad gloriam, tanquam manifestum relinquit. Quod

SVARE Z
de Angelis, c.
re 6. d. etum, c.
anima.

TON TON
TON TON
TON TON

D. V. 2

Quod verò etiam potuerit transferri prius ad statum medium, exemplis Eliæ, & Enoch, persuadere conatur. Vnde si transitus ille immediatè futurus erat ad gloriam, clarum est, non simul, sed successivè homines tam corpore, quam animo glorificandos fuisse. Quia via omnium non singul, sed successivè terminanda erat, ut ostendimus. Ergo si terminus extrinsecus via, & immediatus erat gloria, ut supponitur: assumptio omnium ad statum gloriæ non erat simul, sed cum successione futura. Si tamen (inquit) gloriam illam dari non oportebat nisi omnibus simul in seculi fine, necesse est dicere, successivè transferendos fuisse homines ad statum inferiorem illo, quem habebant in gloria: & illo medio tempore, quem in statu innocentie habebant. Quod autem oportuerit statum gloriæ singul omnibus dari, suaderi potest, tum exemplo angelorum, tum etiam exemplo futuræ resurrectionis, & consummationis glorificationis omnium hominum electorum. Tum etiam, quia etiam in illo statu debuisset præcedere vniuersale iudicium omnium hominum, ante electorum consummationem.

Nihilominus tamen asserendum videtur, homines in statu innocentie viam, & meritum consummantes, immediatè ad statum essentialis beatitudinis transferendos fuisse. Ita videtur supponere communiter Scholastici. Et Patres antiquos allegando, rectè docet Moses Barceph. 1. p. de Paradisi. c. 22. Et probatur, quia omnes, qui cum merito gloriæ ad terminum viæ perueniunt, statim recipiunt præmium, nisi per aliquam culpam, vel reatum ab illa relictum, impediatur: sed homines in eo statu peruenientes ad finem viæ in statu gloriæ, haberent merita gloriæ: & nulli haberent impedimentum: ergo statim illam reciperent. Maior inductione probari potest in angelis, & in animabus iustis, & puris ab omni culpa reatu, post Christi mortem ab hac vita transiuntibus. Imò etiam in omnibus iustis, quia si aliqui retardantur ab ingressu gloriæ, semper est propter aliquod impedimentum ex peccato originali, vel personali proveniens, ut ex tract. de Beatitud. & de Incarn. manifestum est. Ratio etiam id suadet: quia beatitudo debetur tanquam merces laboris, & ideo ratio iustitiæ obligat, ut non differatur mercedis solutio, quando ex parte meritis non est impedimentum. Præsertim cum talis dilatio magnum sit nocuum, & ex se non possit animam non affligere, & contristare. Denique Deus prior est ad præmium conferendum, quam poenam, sed non differt punire in peccato morientem: ergo nec præmium conferre.

Altera verò propositio assumpta, scilicet, ex parte hominum non fuisse tunc futurum impedimentum gloriæ: clara est ex dictis. Quia in illo statu innocentie non essent peccata venialia, ut supra dictum est: multo minus essent originale, vel mortale: alias innocentia non duraret: ergo nullum esset impedimentum: quia in termino viæ sola culpa, vel aliquid ab illa relictum potest gloriam impedire. Vnde potest assertio confirmari, quia ille status medius inter innocentiam, & gloriā, non esset status alicuius purgatorii: quia illi homines nulla purgatione indigerent: alius autem nec facile cogitari, nec aliqua eius ratio, vel utilitas inveniiri potest. Ut paulo post explicabimus: ergo frustra talis status confingeretur. Non omittam autem obiter advertere, hoc maxime procedere in hominibus, qui in illo statu perpetuam innocentiam sine interruptione servassent. Nam si aliquis

fortè mortaliter peccaret, & illius remissionem non obtineret, ille (ut probabilis est) per mortem vitam finiret: & ad terminum damnationis statim perveniret, saltem quoad animam: cui postea corpus in eadem damnatione iungeretur, tempore à Deo præscribendo. Si autem sit peccans à peccato resurgeret cum plena satisfactione, & remissione peccatorum, tunc eadem esset ratio de illo, quæ de ceteris innocentibus, quia iam nullum haberet impedimentum: & verisimilius est, illi fuisse ad statum originalis iustitiæ resitutum: ac subinde sine interuentu mortis fuisse ad statum gloriæ immediatè transferendum. Si autem remissionem culpæ mortalis obtineret, manente reatu aliquo poenæ temporalis: & in illo ad terminum viæ perveniret, indigeret sine dubio purgatione: & ideo non transferretur immediatè ad gloriam, & fortasse mortem non evaderet, & gloriam corporis usque ad finem seculi non obtineret. Nos autem (ut dixi) de servantibus statum innocentie loquimur.

Vnde addimus secundo, illum transitum fuisse futurum immediatè ad statum gloriæ, non solum animarum, sed etiam corporum. Probatur primo ratione iam facta, quia totum illud præmium debetur meritis, & nullum impedimentum gloriæ corporis, magis, quam animæ haberent. Secundo, quia quando anima est corpori unita, ex gloria animæ quasi naturaliter redundat gloria in corpus, nec potest sine miraculo detineri: nullum autem est fundamentum ad fingendum tale miraculum generale: & in detrimentum innocentum, sine aliorum utilitate. Et hinc colligimus primo, non posse commode intelligi statum illum medium. Non quia sit absolute impossibilis, sed quia non est consentaneus diuinæ providentiæ. Posset n. cogitari status medius ex parte corporum tantum, ut si anima transferretur ad gloriam, & non corpus. Et hoc esset miraculosum, sine utilitate, ut dixi, vel esset cum totali carentia gloriæ animæ, & corporis: & sic etiam esset infructuosus: & in terra vix posset felicius status, quam innocentie, & Paradisi terrestri cogitari: nec est verisimile, homines nondum beatos supra celos quandoque fuisse. Et ideo non est similis ratio de Eliæ, & Enoch, quia & illi in aliqua terræ regione habitant (ut creditur) & nondum consummarunt merita sua. Nam licet nunc non mereantur, ut est probabilis, expectant tempus, in quo sua merita consumment secundum ordinem diuinæ providentiæ: secus verò esset de hominibus in statu innocentie, ut constat.

Vnde tandem concluditur homines in statu innocentie non simul, sed successivè fuisse transferendos ad statum gloriæ, tam animæ, quam corporis, quia viæ singulorum successivè finirentur, & unusquisque in termino suæ viæ integrum præmium reciperet. Neque oportet, ut in hoc essent Angelis similes, quia via Angelorum, sicut in omnibus simul incepit, ita etiam simul terminata est. Nec est etiam similis ratio de hominibus lapsis, quia horum via per mortem finitur, & corpus separatim ab anima est incapax gloriæ, donec resurgat: & hanc incapacitatem per peccatum meruerunt, & non tollitur, nisi secundum ordinem à Deo præscriptum, qui vniuersalem resurrectionem voluit usque ad finem mundi reservari. Homines autem innocentes non indiguissent resurrectione. Et si fortè futurum tunc esset vniuersale iudicium, non aliter homines in eo iudicarentur, quam nunc Angeli iudicantur.

F I N I S.

Summa de opere sex dierum.

Bb 2 INDEX